

मूत्र द्रोण पु० मूत्रस्य दोषो यस्मात् इमं चक्षुः इति० । प्रमेहरोगे राजनि० ।

मूत्रनिरोध पु० मूत्रं निरुध्ति नि+रुध्+ञच् । मूत्रप्रति-
बन्धरोगे । [२३कौश्याञ्च राजनि० ।

मूत्रफला स्त्री० मूत्रनेत्र फलं यस्याः । १लघुश्याम (यथा)
मूत्राघात पु० मूत्रमाहन्ति आ+हन्+ञच् । मूत्रहनन-
कारिणि रोगभेदे । “प्राग्ने मूत्रविघाताद्यौघातकुण्ड-
विकादयः । जायन्ते कुपितेर्दौघे मूत्राघातास्त्रयोदश”
भाष्य० ।

मूत्राग्नय पु० इति० । नाभेरघोद्वेगे वल्लभासकस्याने भावप्र० ।
मूर्खं लि० मूहं च सारादेशः । १मूढे २गायत्रीरहिते ३धार्म-
गायत्रीरहिते च । “क्रियाहीनस्य मूर्खस्येति” स्मृति-
व्याख्यायां निबन्धकारैस्तथार्थकृतया व्याख्यानात् ।

मूर्च्छं ना स्त्री मूर्च्छं-ञच् । “अरः संसृजितो यत्नं रानतां
प्रतिपद्यते । मूर्च्छं नामिति तां प्राहुः । अथो व्यास-
स्वामिन्” इत्युक्ते गानाङ्गभेदे “स्फुटीभवदुष्मसविशेष
मूर्च्छं नाम” भाष्यः ।

मूर्च्छा स्त्री मूर्च्छं-भावे ऋच् । १मोहे अमरः । २अग्निहा-
वापि नाद्योऽग्निश्च व्यापारमूल्यापस्यायां “जीवस्य बह-
दोषश्च विद्वद्वाङ्मनसैरिति । वेगाघातादिभघातात्
हीनवचनस्य वा पुनः । अरथायतनेषुप्या नाद्योऽप्या
मरेषु च । निविशन्ते यदा” दोषाभेदा मूर्च्छंति
जानयाः” भाष्य० । ३इहो च ।

मूर्च्छालि० मूर्च्छा+लञ्चर्वे ऋच् । मूर्च्छाविमर्शे अमरः ।
मूर्च्छितं लि० मूर्च्छां जाताञ्च तारं इतच् । १मूर्च्छायुक्ते
२इहे ३अच्छिन्ने च मेदि० ।

मूर्त्तिं लि० मूर्च्छं-क्त । १मूर्च्छांन्विते अमरः । २मूढे ३कठिने
च मेदि० । मूर्त्तिरस्त्यक्त ऋच् । ३मूर्त्तिमति न्यायोक्तेषु
अवस्थितपरिभाष्यवत्तु । कतिजलप्राप्तपवनमनःस च ।

मूर्त्ति स्त्री मूर्च्छं-क्तिन् । १देहे २कठिन्ये, अमरः ।
३प्रतिभाषाच्च हेन० ।

मूर्त्तिमत् पु० मूर्त्तिरस्त्यक्त मत्तप् । १देहे । २आकारयुक्ते
३कठिण्यति च लि० स्त्रियां ङीप् । [जातमात्रे लि० ।

मूर्धं पु० मूर्धं जायते जन-ङ । १केये छटा० । २मक्त-
मूर्धं लि० मूर्धं भवः वत् । ३भक्तजति । ४विद्यापन्नोक्तेषु
अकारटवर्गवचनेषु पु० ।

मूर्धेन पु० सर्वं अर्धेन भुज्, च । अंतरे अमरः ।

मूर्धेपुण्ड्रं पु० मूर्धं पुण्ड्रं पण्ड्रिण्यति पुण्ड्रं षड् । द्विरीयहो मूर्धना ।

मूर्धा स्त्री मूर्धं-ञच् । अश्वामखाते धनुर्गुणोपयुक्ते जताभेदे
गौरा० ङीप् । मूर्धैत्यप्यत्र भरतः । [अमृतह ।

मूलं प्रतिष्ठायां स्त्री० उभ० अङ्ग० षेट् । मूलति ते अमृतीत्
मूलं रोपणे चुरा० उभ० अङ्ग० षेट् । मूलयति ते अमृत्तुवत् त ।

मूलं न० मूल-क । १शिक्षायाम् (जङ्) (शिकङ्) अमरः
२काये ३निगुञ्जे ४नल्लभभेदे ५मल्लिके विद्यः ६वाणि-
ज्याद्युपयोनिनि ७मूढधने, मेदि० । दनिजे अजयः ।
८चरणे ९चरणे शब्दमा० ११पिप्पलीमूले १२पुष्करमूले
राजनि० । १३टीकादिना व्याख्येयपदने च अविश्वं तथिके
जनविशे मूलने अस्त्री० ति०त० शब्दर० स्त्रील्लङ्कम् ।

मूलकं न० मूल+कंजायां कन् । १कन्दभेदे (मूला) बज्जं मोदं
यदा विमैर्मुक्तं मदिराकमम्” इति मूलपु० । २विश्वभेदे
पु० हेनच० । [अने रत्नमा० ।

मूलकपर्णी स्त्री मूलकवृक्षस्य वर्णांश्याः ङीप् । योना-
मूलकर्तृन् न० मूलेन मन्त्रोपधादिना कर्तव्यीकरणादि ।
योपधादिना वशीकरणकर्षणि ।

मूलकच्छं पु० मूलेन क्लृप्तवृक्षमूलेन कच्छः । “मूलकच्छः
अतो मूलेरिति” इत्युक्ते १व्रतभेदे । तद्वयश्च ।
२तद्वति लि० ।

मूलजं न० मूलाज्जायते जन-ङ । १बाह्वंजे राजनि० ।
२उत्पत्तादी पु० हेनच० । ३मूलेन क्लृप्तजातमात्रे लि० ।

मूलत्रिकोणं न० “सिंहो हवश्च जेष्ठश्च कन्या घ्नन् प्रटोचटः ।
“अनादीनां त्रिकोणानि मूलाणि राशवः क्रमात्”
रव्यादीनां क्रमेण सिंहो हवश्च जेष्ठश्च कन्या घ्नन् प्रटोचटः ।
भौमजीवमार्गवशमेवराणां त्रिकोणभागाः स्युः । नक्ष-
त्रविद्वत्तत्विग्नकारार्थेनो दिग्भाषकाः स्रज्जात् ऋ०त० ।

मूलद्रव्यं न० कर्म० । मूढधने यद्वचनस्य नास्तिव्यादिष्वं
क्रियते तत्क्रियत् (पूजि) मूलधनादयोऽप्यत्र ।

मूलपर्णी स्त्री मूलमारम्य पर्णांश्याः ङीप् । पण्ड्रमू-
पर्णांश्च रत्नमा० । [राजनि० ।

मूलपुष्करं न० पुष्करस्य मूलं राज० पर० । पुष्करकूले
मूलपीती स्त्री मूलपूती वर्णांश्या प्रकृतिः । मांशसमोक्ते
सर्पेणां कारणीभूते वास्यावस्यापक्षे सप्तरत्नसमोक्ते
लिपुष्पात्मके १प्रधाने “मूलप्रकृतिरविकृतिः” वांश्या-
रिका । २हर्षांश्यां प्रकृतेः पु० ३००० । [राजनि० ।

मूलफलदं पु० मूलेऽपि फलां ददाति प्रकृते सा-ञ । नमचण्डे